

RAAP België - Rapport 88

**Verkaveling Rijksweg
Maarkedal**

**Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2017E80
Landschappelijk booronderzoek – 2017E237**

R A A P

**Eke
2018**

Colofon

Opdrachtgever: Adcon

Titel: Verkaveling Rijksweg, Maarkedal
Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van maatregelen - 2017E80 & 207E237

Status: definitief

Datum: 03/05/2018

Auteur: Van de Vijver M. & Philipsen F.

Projectbegeleiding: Ryssaert C.

Terreinwerk: Philipsen F. & Soens L.

Projectcode: 2017E80 & 2017E237

Raaproject: MARIJ

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België,
Begoniastraat 13
9810 Eke

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA
Begoniastraat 13
9810 Eke
telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99
E-mail: raap@raap.be

© RAAP België bvba, 2018

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Gemotiveerd advies

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Uit de analyse van alle verzamelde gegevens uit het bureauonderzoek blijkt bijgevolg dat voor het aantreffen van artefactenconcentraties/vindplaatsen uit het paleo- en mesolithicum de verwachting laag is. Voor archeologische (bewonings)sporen uit de latere periodes, neolithicum tot middeleeuwen, maar misschien met name de Romeinse periode, ligt de verwachting voor het aantreffen van sporen vrij hoog. Het terrein werd bovendien in historische periodes niet verstoord, al het kaartmateriaal duidt een gebruik als akkerland aan.

Om de bodemopbouw te bekijken, en hiermee ook de kans op bewaring van archeologische resten en de mogelijke diepteligging hiervan te bepalen, werd het bureauonderzoek aangevuld met een landschappelijk booronderzoek. Daaruit bleek dat het archeologische verwachtingsmodel dat na het bureauonderzoek werd geschetst, overeind blijft. Ondanks de colluviale aard van het sediment wordt verwacht dat er zich grondsporen en vondsten in de ondergrond van het terrein kunnen bevinden onder de ploeglaag, omdat het colluvium al een redelijke tijd aanwezig lijkt te zijn en omdat vroegere loopoppervlakken in dit sediment niet waargenomen konden worden bij het boren, maar mogelijk wel aangetroffen kunnen worden bij vervolgonderzoek. Daarbij valt niet uit te sluiten dat eventueel aanwezige archeologie door vroegere activiteit al is uitgewist in een deel van noordelijke stuk van het terrein, waar de boringen op puin stuitten. De volledige zone van de verstoring kon tijdens het terreinwerk niet afgebakend worden.

Het vooronderzoek kon echter niet volledig worden uitgevoerd, de aan- of afwezigheid van archeologische sporen kon niet louter op basis van het bureau- en het landschappelijke booronderzoek vastgesteld worden. Daarom moet dit nog verder aangevuld worden met een vooronderzoek met ingreep in de bodem, dit onder de vorm van een **proefsleuvenonderzoek**. Dit wordt verder uitgeschreven in het Programma van Maatregelen, gezien dit via een **uitgesteld traject** zal moeten verlopen. Wegens de wijziging aan het verkavelingsdossier loopt de gebruiksovereenkomst met de landbouwer die het terrein gebruikt nog tot na de zomer, en is er momenteel geen toestemming om een vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren.

2.2 Onderzoeksdoelen en vraagstellingen

De verkavelingsplannen zullen een grote impact hebben om het eventueel aanwezige archeologische bodemarchief. Daarom dient de aanwezigheid en de bewaringstoestand hiervan eerst verder geëvalueerd te worden alvorens er beslist kan worden hoe er met deze eventuele resten omgegaan dient te worden.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek en het landschappelijke booronderzoek wordt er geopteerd om te kiezen voor een proefsleuvenonderzoek. De doelstellingen hiervan zijn:

- Na te gaan of er binnen dit gebied archeologie aanwezig is
- Vaststellen op welke diepte het archeologisch niveau ligt
- Nagaan of er enige graad is van verstoring, en of hierdoor mogelijke sporen zijn door vernield.
- Aan de hand van de sporen trachten de geschiedenis van het gebied beter in kaart te brengen.
- Er dient aandacht geschonken te worden aan de opbouw van het colluvium, gezien dit zeer moeilijk af te lezen was uit de landschappelijke boringen.
- Nagaan of er een archeologische opgraving moet worden uitgevoerd voorafgaand aan de werken
- Afbakenen van zones waar wel of geen archeologisch onderzoek dient te gebeuren.

Hierbij worden volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig net onder de ploeglaag?
- Wat is hun gaafheid, hoe diep zijn ze bewaard?
- Uit welke periode dateren ze en hoe valt dit te rijmen met de archeologische kennis over het gebied?
- Hoe valt de verstoorde zone in het noorden van het perceel af te bakenen?
- Zijn er verschillende fases van afzetting zichtbaar binnen het colluvium?
- Zijn er ondanks de lage verwachting toch aanwijzingen van steentijdsites of vondsten uit de steentijden? Op welke diepte zijn deze aanwezig?
- Welke zones zijn archeologisch waardevol en dienen te worden onderworpen aan een archeologische opgraving?

2.3 Onderzoeksmethode en –strategie

Het vooronderzoek dient te worden uitgevoerd aan de hand van proefsleuvenonderzoek op een site zonder complexe verticale stratigrafie (CGP 8.6.2).

Dit werd verkozen boven:

- Een veldprospectie: De betrokken percelen zijn momenteel grotendeels in gebruik als akkerland. Gezien de tijd van het jaar is dit reeds ingezaaid, wat het grondig prospecteren bemoeilijkt. Bovendien zal deze methode te weinig informatie geven over de fysieke kwaliteit van eventuele archeologische sporen, en zou deze methode sowieso verder aangevuld moeten worden met andere types onderzoek.

- **Boringen** (verkennend archeologisch): Een booronderzoek is niet ingezet omwille van de lage verwachting naar steentijdsites toe die reeds uit het bureau- en landschappelijke booronderzoek bleek.
- **Proefputten**: Deze methode wordt niet weerhouden, om een inzicht te krijgen in de bodemopbouw zullen tijdens het proefsleuvenonderzoek op regelmatige afstand wel profielputten aangelegd worden. Proefputten in het kader van steentijdvindplaatsen worden hier niet ingezet, gezien de lage verwachting naar steentijdsites toe die reeds uit het bureau- en landschappelijke booronderzoek bleek.

Het proefsleuvenonderzoek lijkt in dit geval de beste methode om eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen, en ze te evalueren en waarderen. De sleuven zullen systematisch parallel over het terrein worden aangelegd, op een afstand van 15 m van elkaar verwijderd. De grond die achter de bestaande woning aan de Rijksweg 63 ligt, in het zuiden van het projectgebied, wordt uit de verkaveling gesloten (1969 m²). Op deze zone worden er dus geen bodemingrepen gepland, en zullen eventueel aanwezige archeologische sporen niet verstoord worden. Daarom wordt deze zone ook uitgesloten van het proefsleuvenonderzoek (figuur 2).

figuur 2 Projectgebied en de zone die effectief verkaveld zal worden, aangeduid op de GRB-kaart (bron: Groot-schalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV ; schaal 1:2500).

2.4 Onderzoekstechnieken

Bij het systematische proefsleuvenonderzoek zullen alle proefsleuven 2 meter breed zijn en ze worden aangelegd op circa 13 meter van elkaar, dat wil zeggen 15 meter van middelpunt tot middelpunt. De sleuven worden aangelegd tot op archeologisch niveau, zoals aangegeven door de veldwerkleider. Ze worden geregistreerd volgens de Code van Goede Praktijk (hoofdstuk 8.6 Proefsleuven en proefputten). De sleuven zullen noordwest-zuidoost georiënteerd zijn, haaks op het reliëf.

Op deze manier wordt er met de sleuven ca. 620 m² blootgelegd, goed voor ca. 12% van de totale oppervlakte van de bodemingrepen. Indien nodig zullen de proefsleuven aangevuld worden met kijkvensters. Op die manier zal zeker voldaan worden aan de norm van 12,5%.

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek zullen uitwijzen of en welke gedeeltes van het terrein na het vooronderzoek mogelijk nog verder onderzocht dienen te worden. Dit zal gebeuren door middel van een archeologisch vlakdekkend onderzoek. De mogelijke afbakening van deze zone zal gebeuren in de nota die voortvloeit uit het vooronderzoek met proefsleuven.

figuur 3 Projectie van het projectgebied, de effectief te verkavelen zone en de voorgestelde proefsleuven op het DTM met schaduwkaart (bron: AGIV ; schaal 1:2500).

2.5 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.